

Pakalpojuma „Pamatnosacījumu izstrāde Rīcības programmas Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai Latvijā 2007. – 2013.gadam pasākuma „Ūdens vides pasākumi” ieviešanai”

Gala ziņojums

Līguma numurs:	2008.gada 19.marta Līgums Nr.190308/c - 33
Pasūtītājs:	LR Zemkopības ministrija
Izpildītājs:	SIA Nākotnes enerģija
Starpziņojumu sagatavoja:	Imants Zaremba un Andris Dlohi

Rīga, 2008.gada 28.maijs

Saturs

<i>1. Pakalpojuma sniegšanas gaita.....</i>	<i>3</i>
<i>2. Minimālo un Paaugstināto prasību kopums, kas būtu jāievēro akvakultūras uzņēmumiem.....</i>	<i>5</i>
<i>2.1. Minimālās prasības akvakultūras uzņēmumiem jeb kvalificēšanas kritēriji atbalsta pasākumam.....</i>	<i>5</i>
<i>2.2. Paaugstinātās prasības akvakultūras uzņēmumiem</i>	<i>9</i>
<i>3. Kompensācijas aprēķina metodika un kompensācijas apjoms.....</i>	<i>13</i>

PROJEKTU LĪDZFINANSĒ EIROPAS SAVIENĪBA

1. Pakalpojuma sniegšanas gaita

1. Saskaņā ar 2008.gada 19.marta Līgumu Nr.190308/c – 33 SIA Nākotnes enerģija (turpmāk – Pakalpojuma sniedzējs) pēc LR Zemkopības ministrijas pasūtījuma veic Pamatnosacījumu izstrādi Rīcības programmas Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai Latvijā 2007. – 2013.gadam pasākuma „Ūdens vides pasākumi” ieviešanai.
2. Atbilstoši darba uzdevumam beigu etapu veido: kompensācijas aprēķina metodikas izstrāde, kas balstīta uz papildu izdevumiem un/vai neiegūtajiem ieņēmumiem, īstenojot akvakultūras uzņēmumam paaugstinātās prasības, un priekšlikumu izstrāde kompensācijas apjomam latos uz vienu hektāru zemes zem ūdeņiem, kuru gadā būtu nepieciešams izmaksāt akvakultūras uzņēmumam.
3. Papildus Gala ziņojumā iekļauts precizētais prasību kopums akvakultūras uzņēmumiem. Šajā ziņojumā Pakalpojumu sniedzējs neiekļauj prasību nepieciešamības pamatojumu, kas jau ir atspoguļots Otrajā ziņojumā.

Precizētais prasību kopums ir tabulas veidā un tā sastrukturizēta sekojoši (kolonas):

- a. Prasība, kura būs jāievēro akvakultūras uzņēmumam;
- b. Dokuments, kas apliecina prasības izpildi;
- c. Institūcija, kas izsniedz Dokumentu;
- d. Lauku atbalsta dienesta funkcija, kā prasību izpildes kontrolējošai institūcijai.

Prasību kopumu akvakultūras uzņēmumiem Pakalpojumu sniedzējs sastrukturizēja pēc sekojošiem principiem:

- e. minimālās prasības akvakultūras uzņēmumiem jeb kvalificēšanas kritēriji atbalsta pasākumam. Šajā sadaļā tika iekļautas tādas prasības, kuras pēc būtības jau pašlaik paredz LR likumdošana, vai kuru nosacījumi un piemērošana ir noteikta normatīvajos aktos, un kuras var pieskaitīt pie labas akvakultūras prakses. Papildus ir iekļauti kritēriji, kuru galvenais uzdevums ir izslēgt tādas akvakultūras uzņēmumus, kas neveic un neveiks reālu saimniecisko darbību;
 - f. paaugstinātās prasības akvakultūras uzņēmumiem. Šajā sadaļā tiek atspoguļotas tās papildus prasības, kuras akvakultūras uzņēmumi būs jāīsteno, piesakoties atbalstam pasākuma ietvaros. Šo prasību uzdevums ir samazināt saimnieciskās darbības rezultātā radušos ietekmi uz vidi, dabas resursiem un ģenētisko daudzveidību. Šīs prasības paredz ierobežojumus attiecībā uz maksimālo ražošanas intensitāti, paredz ūdenstilpņu uzturēšanas un akvakultūras dzīvnieku audzēšanas nosacījumus, ka arī sniedz paaugstināto prasību kontroles mehānismu. Kopumā šo prasību izpilde tuvinātu akvakultūras uzņēmumus bioloģiskajai akvakultūrai.
4. Izstrādājot kompensācijas aprēķina metodiku, Pakalpojumu sniedzējs balstījās uz sekojošiem principiem:
 - a. noteikt neiegūto ieņēmumu apjomu, ja akvakultūras uzņēmumus ievēro paaugstinātās prasības;

PROJEKTU LĪDZFINANSĒ EIROPAS SAVIENĪBA

- b. noteikt papildus izdevumus (gan mainīgas, gan fiksētas), ja akvakultūras uzņēmumus ievēro paaugstinātās prasības;
 - c. noteikt tos izdevumus un šo izdevumu apjomu, kuri var samazināties, ja akvakultūras uzņēmumus ievēro paaugstinātās prasības.
5. Kompensācijas aprēķina metodikas izstrādes laikā Pakalpojumu sniedzējs izanalizēja citu valstu pieredzi līdzīgo „Ūdens vides” pasākumu īstenošanā. Darba gaitā tika apskatīta Lietuvas, Polijas, Ungārijas, Skotijas un Čehijas kompensāciju aprēķinu metodikas.
6. Veicot kompensācijas apjoma aprēķinu, Pakalpojumu sniedzējs izmantoja sekojošus datu un informācijas avotus:
- a. „Pētījumi par glaukonīta smilšu iedarbību uz karpu mazuļu dzīvmasas pieaugumu un ūdens hidrobioloģisko režīmu” - J.Sprūžs, R.Štāla – 1993. gads;
 - b. „Рыбоводно – биологические нормы для эксплуатации прудовых хозяйств” – Министерство рыбного хозяйства СССР, Всесоюзный научно – исследовательский институт прудового рыбного хозяйства – 1983 год;
 - c. „Dīksaimniecība” – J.Sprūžs, 2003;
 - d. „Praktikums dīķu zivkopībā” – J.Sprūžs, 2005;
 - e. Akvakultūras uzņēmumu aptauja (AS Nagļi, ZS Ezermalas; ZS Dīķi);
 - f. Centrālās Statistikas pārvaldes datu bāzes;
 - g. intervijas ar nozaru ekspertiem.

2. Minimālo un Paaugstināto prasību kopums, kas būtu jāievēro akvakultūras uzņēmumiem

2.1. Minimālās prasības akvakultūras uzņēmumiem jeb kvalificēšanas kritēriji atbalsta pasākumam

Npk	Prasība	Dokuments, kas apliecina prasības izpildi	Institūcija, kas izsniedz dokumentu	Lauku atbalsta dienesta funkcija
1.	Reģistrēts akvakultūras uzņēmums.	Akvakultūras uzņēmuma reģistrācijas apliecība.	Pārtikas un veterinārais dienests (PVD)	Pārbauda dokumenta esamību uz pieteikuma iesniegšanas brīdi.
2.	Akvakultūras uzņēmuma ūdenstilpņu īpašuma apliecinošie dokumenti.	<p>* Zemesgrāmatas apliecība;</p> <p>* Zemesgrāmatā nostiprināts ilgtermiņa zemes nomas līgums, kas noslēgts vismaz uz 7 gadiem no projekta iesniegšanas brīža;</p> <p>Gadījumā, ja akvakultūras uzņēmumam nav sakārtoti īpašuma apliecinošie dokumenti, tad uz projekta iesniegšanas brīdi tas iesniedz Valsts Zemes dienesta lēmumu/apliecinājumu par īpašuma lietošanas un privatizācijas tiesībām.</p> <p>Jebkurā gadījumā akvakultūras uzņēmumam ir jānodrošina visu īpašumtiesības apliecinošo dokumentu sakārtošana gada laikā no pieteikuma iesniegšanas brīža jeb līdz pirmā gada maksājuma veikšanai.</p>	<p>Zemesgrāmatas nodaļa.</p> <p>Valsts Zemes dienests (VZD).</p>	Pārbauda dokumenta esamību uz pieteikuma iesniegšanas brīdi.

PROJEKTU LĪDZFINANSĒ EIROPAS SAVIENĪBA

Npk	Prasība	Dokuments, kas apliecina prasības izpildi	Institūcija, kas izsniedz dokumentu	Lauku atbalsta dienesta funkcija
3.	Akvakultūras uzņēmumam nav nodokļu parādu	Valsts Ieņēmumu dienesta (VID) izziņa par nodokļu samaksu (ne vecāka par 30 dienām uz pieteikuma iesniegšanas brīdi)	VID	Pārbauda dokumenta esamību uz pieteikuma iesniegšanas brīdi.
4.	Akvakultūras uzņēmums zivju audzēšanai reāli izmanto ūdenstilpnes vismaz 3 ha platībā.	Akvakultūras uzņēmuma saimnieciskai darbībai izmantotā īpašuma inventarizācijas plāns (zemes robežu un dīķu izvietojums ar eksplikācijā norādīto zemes platību zem esošajiem akvakultūras dzīvnieku audzēšanas dīķiem).	VZD	Pārbauda dokumenta esamību un pieteikto ūdenstilpņu platību uz pieteikuma iesniegšanas brīdi.
5.	Ūdens resursu ilgtspējīga un efektīva izmantošana.	Ūdens resursu lietošanas atļauja saskaņā ar normatīvajiem aktiem: 2003.gada 23.decembra Ministru kabineta noteikumiem Nr. 736 „Noteikumi par ūdens resursu lietošanas atļauju” un visiem saistītajiem grozījumiem. Gadījumā, ja akvakultūras uzņēmums nav šādas atļaujas, tad tas iesniedz attiecīgās kompetentas iestādes (RVP) atzinumu/izziņu par dokumenta neesamības apstākļiem/iemesliem.	Reģionālā Vides pārvalde (RVP)	Pārbauda dokumenta esamību uz pieteikuma iesniegšanas brīdi.
6.	Akvakultūras uzņēmums, veicot saimniecisko darbību, nodrošina piesārņojuma	B kategorijas atļauja vai C kategorijas piesārņojošas darbības apliecinājums saskaņā ar 2002.gada 9.jūlija Ministru kabineta	RVP	Pārbauda dokumenta esamību uz pieteikuma iesniegšanas

PROJEKTU LĪDZFINANSĒ EIROPAS SAVIENĪBA

Npk	Prasība	Dokuments, kas apliecina prasības izpildi	Institūcija, kas izsniedz dokumentu	Lauku atbalsta dienesta funkcija
	novēršanu vai mazināšanu.	<p>noteikumiem Nr.294 „Kārtība, kādā piesakāmas A, B un C kategorijas piesārņojošas darbības un izsniedzamas atļaujas A un B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai”.</p> <p>Gadījumā, ja akvakultūras uzņēmums nav augstākminētā dokumenta, tad tas iesniedz attiecīgās kompetentas iestādes (RVP) atzinumu/izziņu par dokumenta neesamības apstākļiem/iemesliem.</p>		brīdi.
7.	Akvakultūras uzņēmums ievēro veterinārās prasības attiecībā uz akvakultūras dzīvnieku turēšanu un apkaro akvakultūras dzīvnieku infekciju slimības.	Trīspusējais sadarbības līgums starp praktizējošu veterinārārstu, PVD un akvakultūras uzņēmumu par akvakultūras uzņēmuma saimnieciskās darbības uzraudzību.	Akvakultūras uzņēmums	Pārbauda dokumenta esamību uz pieteikuma iesniegšanas brīdi.
8.	Akvakultūras uzņēmuma rīcībā esošā ūdenstilpņu sistēma ir izveidota atbilstoši tehniskajam projektam vai tehniskiem noteikumiem (mākslīgi izveidota vai speciāli pielāgota) un ir droša saimnieciskās darbības veikšanai.	Apliecinājums par rīcībā esošas ūdenstilpņu sistēmas atbilstību visiem spēkā esošiem normatīviem aktiem attiecībā uz hidrotehnisko būvju ekspluatācijas nosacījumiem.	Akvakultūras uzņēmums.	Pārbauda dokumenta esamību uz pieteikuma iesniegšanas brīdi.
9.	Akvakultūras uzņēmuma	Apliecinājums, ka akvakultūras uzņēmums,	Akvakultūras uzņēmums.	Pārbauda dokumenta

PROJEKTU LĪDZFINANSĒ EIROPAS SAVIENĪBA

Npk	Prasība	Dokuments, kas apliecina prasības izpildi	Institūcija, kas izsniedz dokumentu	Lauku atbalsta dienesta funkcija
	ūdenstilpņu tuvumā aizliegts: <ul style="list-style-type: none">• ierīkot atkritumu apglabāšanas poligonus un atkritumu izgāztuves;• mazgāt mehāniskos transportlīdzekļus un lauksaimniecības tehniku;• glabāt degvielu un citas videi kaitīgas vielas.	veicot saimniecisko darbību, nodrošina Aizsargjoslu likumdošanas ievērošanu.		esamību uz pieteikuma iesniegšanas brīdi.
10.	Akvakultūras uzņēmums regulāri sniedz statistiskos datus par saimnieciskās darbības rezultātiem.	Izziņa, kas apliecina, ka akvakultūras uzņēmums ir iesniedzis atskaiti Centrālajai statistikas pārvaldei par pēdējo pārskata gadu saskaņā ar 06.11.2006 MK noteikumu Nr.922 19.pielikumu.	Centrālā statistikas pārvalde.	Pārbauda dokumenta esamību uz pieteikuma iesniegšanas brīdi.

2.2. Paaugstinātās prasības akvakultūras uzņēmumiem

Npk	Prasība	Dokuments, kas apliecina prasības izpildi	Institūcija, kas izsniedz dokumentu	Lauku atbalsta dienesta funkcija
1.	Vidējais dzīvnieku blīvums akvakultūras uzņēmumā nav mazāks par 120 kg/ha, aprēķinā netiek ieskaitīti mazuļu dīķi, maksimāli 20% apjomā no kopējās ūdenstilpņu platības.	<p>* Akvakultūras uzņēmuma saimnieciskās darbības Reģistrācijas žurnāls.</p> <p>* Akvakultūras uzņēmuma saimniecisko darbību atspoguļojošie grāmatvedības dokumenti (bilance, ieņēmumu un izdevumu aprēķins utt.)</p> <p>* Akvakultūras uzņēmuma ikgada atskaite CSP.</p>	Akvakultūras uzņēmums.	Pārbauda sniegto datu saskaņotību dažādos dokumentos un atbilstību noteiktām prasībām par pieļauto blīvumu.
2.	Maksimālais dzīvnieku blīvums katrā akvakultūras uzņēmuma audzēšanas ūdenstilpnē nepārsniedz 600 kg/ha. Ierobežojums neattiecas uz ziemošanas, karantīnas, vaislinieku un pirmstirgus dīķiem, bet ne vairāk kā uz 20% no kopējās ūdenstilpņu platības.	<p>* Akvakultūras uzņēmuma saimnieciskās darbības Reģistrācijas žurnāls.</p> <p>* Akvakultūras uzņēmuma saimniecisko darbību atspoguļojošie grāmatvedības dokumenti (bilance, ieņēmumu un izdevumu aprēķins utt.)</p> <p>* Akvakultūras uzņēmuma ikgada atskaite CSP.</p>	Akvakultūras uzņēmums.	Pārbauda sniegto datu saskaņotību dažādos dokumentos un atbilstību noteiktām prasībām par pieļauto blīvumu.
3.	Akvakultūras uzņēmumam jānodrošina atbilstošā ūdenstilpņu kopšana: <ul style="list-style-type: none"> • ūdenstilpnes mēslošanai drīkst izmantot tikai cietos kūtsmēslus, ne vairāk kā 400 kg/ha līdz kārtējā 	<p>Akvakultūras uzņēmuma saimnieciskās darbības Reģistrācijas žurnāls .</p> <p>Izziņa/ apliecinājums/ saskaņojums no attiecīgās institūcijas (RVP vai PVD) par prasības neizpildes iemesliem.</p>	Akvakultūras uzņēmums, PVD vai RVP.	Pārbauda vai ir kontrolējošās institūcijas atzinums/zīmogs.

PROJEKTU LĪDZFINANSĒ EIROPAS SAVIENĪBA

Npk	Prasība	Dokuments, kas apliecina prasības izpildi	Institūcija, kas izsniedz dokumentu	Lauku atbalsta dienesta funkcija
	<p>gada 30.aprīlim, izņemot mazuļu dīķus (vēlākai mēslošanai nepieciešams attiecīgo institūciju saskaņojums);</p> <ul style="list-style-type: none">• ūdenstilpnei jābūt uzpludinātai līdz kārtējā gada 31.maijam, izņemot mazuļu un ziemošanas dīķus;• dīķu vasarošana atļauta vienu reizi piecu gadu periodā (biežākai vasarošanai nepieciešama attiecīgo institūciju saskaņojums).			
4.	<p>Akvakultūras dzīvnieku un ūdenstilpņu dezinfekcija:</p> <ul style="list-style-type: none">• ūdenstilpnes dezinfekciju drīkst veikt tikai pēc tās nolaišanas un izmantot tikai nedzēsto kaļķi un ultravioleto starojumu;• akvakultūras dzīvnieku dezinfekcijai var izmantot tikai	<p>Akvakultūras uzņēmuma saimnieciskās darbības Reģistrācijas žurnāls.</p> <p>Izziņa/ apliecinājums/ saskaņojums no attiecīgās institūcijas (RVP vai PVD) par prasības neizpildes iemesliem.</p>	<p>Akvakultūras uzņēmums, PVD, RVP.</p>	<p>Pārbauda vai ir kontrolējošās institūcijas atzinums/zīmogs.</p>

PROJEKTU LĪDZFINANSĒ EIROPAS SAVIENĪBA

Npk	Prasība	Dokuments, kas apliecina prasības izpildi	Institūcija, kas izsniedz dokumentu	Lauku atbalsta dienesta funkcija
	<p>vārāmo sāli un ūdeņraža peroksīdu;</p> <ul style="list-style-type: none"> • papildus dezinfekcijas pasākumi var tikt veikti tikai pēc atbildīgo institūciju (RVP, PVD) atzinuma par akvakultūras dzīvnieku saslīmšanu. 			
5.	<p>Akvakultūras uzņēmums dzīvnieku audzēšanā neizmanto ārstniecisko barību.</p> <p>Ārstnieciskās barības lietošana ir iespējama tikai ar attiecīgās institūcijas atļauju/saskaņojumu.</p>	<p>Akvakultūras uzņēmuma saimnieciskās darbības Reģistrācijas žurnāls.</p> <p>PVD atļauja/saskaņojums lietot ārstniecisko barību, norādot iemeslus, apjomu un laika periodu.</p>	<p>Akvakultūras uzņēmums, PVD.</p>	<p>Pārbauda vai ir kontrolējošās institūcijas atzinums/zīmogs.</p>
6.	<p>Akvakultūras uzņēmums nodrošina paaugstināto prasību izpildei nepieciešamo darbību uzskaiti Reģistrācijas žurnālā.</p> <p>Saimnieciskās darbības Reģistrācijas žurnālā tiek uzskaitītas visas darbības attiecībā uz katru akvakultūras dzīvnieku grupu un katru ūdenstilpi (dīķi): dīķa apstrāde, uzpludināšana,</p>	<p>Akvakultūras uzņēmuma saimnieciskās darbības Reģistrācijas žurnāls.</p>	<p>Akvakultūras uzņēmums, PVD vai RVP.</p>	<p>Pārbauda žurnāla un kontrolējošās institūcijas atzinuma esamību tajā.</p>

PROJEKTU LĪDZFINANSĒ EIROPAS SAVIENĪBA

Npk	Prasība	Dokuments, kas apliecina prasības izpildi	Institūcija, kas izsniedz dokumentu	Lauku atbalsta dienesta funkcija
	nolaišana, zivju pārvietošana, šķirošana, ielaišana, kontrolzveja, barošana, barības, zāļu un dezinfekcijas līdzekļu aprīte, mēslošana darbs ar vaisliniekiem, ikru inkubācija, produkcijas kustību (iepirktā, pārdotā, pārvietotā starp dīķiem) attiecībā uz katru dīķi u.c.			

3. Kompensācijas aprēķina metodika un kompensācijas apjoms

1. Kompensācijas apjomam ir jāatspoguļo patiesais akvakultūras uzņēmumiem radīto zaudējumu/potenciālo zaudējumu apjoms, kas izriet no paaugstināto prasību ievērošanas.

Var izdalīt trīs galvenās sekas, kuras parādās akvakultūras uzņēmumam, ieviešot paaugstinātās prasības:

- a. samazinās ienākumi vai potenciāli netiks gūti ienākumi, ievērojot maksimālo ražošanas intensitāti. Šajā gadījumā ir jāapzinās, ka nozarē darbojas akvakultūras uzņēmumi, kas jau pašlaik pārsniedz maksimāli pieļaujamo ražošanas intensitāti, un ir uzņēmumi, kuri potenciāli varētu pārsniegt maksimāli pieļaujamo ražošanas intensitāti. Neskatoties uz to, uz kompensācijām varētu pretendēt abu veidi uzņēmumi;
- b. samazinās ražošanas mainīgās izmaksas attiecībā uz akvakultūras dzīvnieku audzēšanu, jo būs jāsamazina ražošanas apjomi vai nebūs jātērē līdzekļi ražošanas apjoma palielināšanai;
- c. palielinās ražošanas mainīgās un fiksētas izmaksas attiecībā uz ūdenstilpņu uzturēšanas un akvakultūras dzīvnieku audzēšanas prasību ievērošanu. Šajā gadījumā tas galvenokārt saistās ar saimnieciskās darbības Reģistrācijas žurnāla uzskaites vešanu un papildus atskaišu sagatavošanu prasību izpildei.

2. Ņemot vērā augstākminēto, lai noteiktu kompensācijas apjomu, nepieciešams saprast kā veidojas neiegūtie ienākumi, kādas ir izmaiņas mainīgās un fiksētās izmaksās. Šim nolūkam Pakalpojumu sniedzējs organizēja tikšanos ar vairākiem akvakultūras uzņēmumiem, lai saprastu šīs nozares specifiku un apzināties ieņēmumu/izdevumu struktūru.

Neiegūtais ražošanas apjoms un neiegūtie ienākumi uz platības vienību (ha)

Neiegūto ražošanas apjomu var aprēķināt, ja ir zināma maksimālā ražošanas produktivitāte, atbalsta pasākuma ietvaros noteiktais produktivitātes ierobežojums (paaugstinātā prasība) un akvakultūras uzņēmuma atbalstam pieteiktā ūdenstilpnes platība.

MP – maksimālā produktivitāte Latvijā, kg/ha;

IP – noteiktais produktivitātes ierobežojums jeb maksimāli pieļaujamais akvakultūras dzīvnieku blīvums katrā audzēšanas ūdenstilpnē, kg/ha;

Savukārt, neiegūtos ienākumus var aprēķināt pareizinošā neiegūto ražošanas apjomu ar vidējo gala produkcijas iepirkuma cenu, kas izteikts LVL.

VC – vidējā akvakultūras dzīvnieku cena, LVL/kg

Neiegūtais ražošanas apjoms (kg/ha) = (MP – IP)

Neiegūtie ienākumi (LVL) = VC x (MP – IP)

Izejas dati:

Lai noteiktu maksimālo iespējamo ūdenstilpnes produktivitāte uz vienu hektāru, Pakalpojuma sniedzējs izanalizēja virkni pētījumu un 80.gadu zivju audzēšanas normatīvus.

Tā kā katrā ģeogrāfiskā reģionā atšķiras bioloģiskie apstākļi, kādos tiek veikta saimnieciskā darbība, attiecīgi atšķiras arī maksimālās ražošanas produktivitātes. Līdz ar to, izvēloties datus aprēķiniem, būtu korekti balstīties tikai uz konkrētas valsts speciāli veiktiem pētījumiem.

Analizējot pētījumus, kas tika veikti par Latviju, tika konstatēts, ka ir pieejami dati tikai par karpām. Attiecībā uz cita veida zivīm šādu datu nebija.

Saskaņā ar J.Sprūža un R.Štālas pētījumiem par karpu mazuļu dzīvmasas pieaugumu, vidēji karpu dīķos iespējams panākt produktivitāti vidēji **1433 kg/ha** (vienvasaras zivīm līdz 1000 kg/ha, divvasaru līdz 1530 kg/ha un tirgus jeb trīsvasaru līdz 1800 kg/ha).

Savukārt noteiktais produktivitātes ierobežojums ir nozaru ekspertu priekšlikums, kas balstās uz pieredzi un reālo situāciju akvakultūras nozarē.

Attiecībā uz akvakultūras dzīvnieku vidējo cenu tika veikta akvakultūras uzņēmumu aptauja. Aptaujas rezultātā tika konstatēts, ka iepirkuma cenas atšķiras pa reģioniem, piemēram, Latgalē gala produkcija maksā lētāk.

Tādejādi kompensāciju apjoma aprēķina tiks izmantoti sekojoši dati:

MP – maksimālā produktivitāte – **1500 kg/ha**;

IP – produktivitātes ierobežojums – **600 kg/ha**;

VC - vidējā akvakultūras dzīvnieku cena – **1,70 LVL/kg** (bez PVN)¹

Izmaiņas ražošanas mainīgās izmaksās uz platības vienību (ha)

Tā kā vidējā gala produkcijas iepirkuma cena ir saistīta ar ražošanas izmaksu segšanu, tad neiegūto ienākumu aprēķins sevī ietver arī kompensāciju par barību, ko izbaro faktiski neizaudzētām zivīm.

Tādēļ, lai korekti veiktu kompensācijas apjomu aprēķinus, nepieciešams no neiegūtajiem ienākumiem atņemt ražošanas izmaksas.

Ražošanas izmaksās ietilpst visas tās izmaksas, kas rodas audzējot akvakultūras dzīvniekus un šis skaitlis tiek izteikts Ls/kg. Ņemot vērā akvakultūras dzīvnieku audzēšanas izmaksu struktūru, var secināt, ka lielākā izmaksu pozīcija ir barība. Turklāt šīs izmaksas ir cieši saistītas

¹ Saskaņā ar akvakultūras uzņēmumu sniegtajiem datiem.

PROJEKTU LĪDZFINANSĒ EIROPAS SAVIENĪBA

ar dzīvnieku skaitu, savukārt, citas izmaksas (piemēram, mēslošana, dezinfekcija u.c.) vairāk saistītas ar ūdenstilpņu platību, līdz ar to no neiegūtajiem ienākumiem tiks atņemtas tikai barības izmaksas.

Lai veiktu kompensācija apjomu aprēķinu, nepieciešams aprēķināt, cik izmaksā izaudzēt 1 kg gatavas produkcijas. Šim nolūkam jāizmanto barības koeficientu, lai iegūtu 1 kg zivju masas pieaugumu, un vidējo barības cenu.

BC – vidējā barības cena, Ls/kg

BK – vidējais barības koeficients

Izmaksu samazinājums (Ls) = BC x BK x (MP – IP)

Izejas dati:

Lai noteiktu maksimālo vidējais barības koeficients, Pakalpojuma sniedzējs izanalizēja virkni pētījumu un Padomju laika normatīvus, ka arī veica akvakultūras uzņēmuma aptauju.

Saskaņā ar iegūtiem datiem akvakultūras dzīvnieku barošanai lielākoties tiek lietoti milti un zivju kombinēta barība, kuru barības koeficients ir 4,7 (jāizbaro 4,7 kg barības, lai iegūtu 1 kg zivju masas pieaugumu).

Savukārt barības vidēja cena ir ap 0,30 Ls/kg.

Tādejādi kompensāciju apjoma aprēķina tiks izmantoti sekojoši dati:

BC – vidējā barības cena – **0,30Ls/kg²**

BK – vidējais barības koeficients – **4,7³**

Papildus izmaksas

Iepriekš aprakstītās kompensācijas aprēķina komponentes ir saistītas ar ražošanas produktivitātes ierobežojumu, taču jāņem vērā, ka pie paaugstinātajām prasībām pieder arī saimnieciskās darbības Reģistrācijas žurnāls un tajā atspoguļojamās darbības – ūdenstilpņu kopšana, dezinfekcija, veterinārie pasākumi, barošana.

Tā kā šīs darbības ir saistītas ar lielu atbildību un sistemātisku darbu, Pakalpojuma sniedzējs uzskata, ka šāda Reģistrācijas žurnāla vešana prasa papildus resursus, proti, darbaspēku.

Saskaņā ar akvakultūras uzņēmumu sniegto informāciju šādu žurnāla vešanu varētu nodrošināt viens cilvēks. Ņemot vērā, ka tas ir papildus izmaksas akvakultūras uzņēmumam, piedāvājam paredzēt fiksēto maksājumu attiecībā uz šīs paaugstinātas prasības īstenošanu.

Papildus izmaksas tiek noteiktas nevis Ls/ha, bet gan uz vienu akvakultūras uzņēmumu neatkarīgi no tās platības.

Šis maksājums iekļauj sevī Latvijā strādājošā gada vidējo darba samaksu.

² Centrālās Statistikas pārvaldes dati; akvakultūras uzņēmumu sniegtajiem dati.

³ „Рыбоводно – биологические нормы для эксплуатации прудовых хозяйств” – Министерство рыбного хозяйства СССР, Всесоюзный научно – исследовательский институт прудового рыбного хозяйства; „Dīksaimniecība” – J.Sprūžs

Tajā pašā laikā ņemot vērā, ka mazie uzņēmumi atsevišķi nodarbinātais nebūtu atbilstoši noslogots, līdz ar to tiek uzlikts papildus ierobežojums – šis fiksētais maksājums nepārsniedz 30% no Ražošanas ierobežojumu kompensācijas apmēra uz akvakultūras uzņēmumu.

Tādējādi tiek noteikts, ka lielākajos akvakultūras uzņēmumos (virs 45 ha) atsevišķs nodarbinātais varētu būt atbildīgs par Reģistrācijas žurnāla vešanu.

Izejas dati:

Saskaņā ar CSP datiem strādājošo mēneša vidējā darba samaksa uz 2007.gadā bija 390 Ls un attiecīgi gada alga veido 4 680 Ls(390x12)⁴.

PPI – papildus izdevumi, kas nepārsniedz **4 680 Ls vai 30% no RK** (mazāko no šiem).

Kopējā formula

Ražošanas ierobežojumu kompensācija uz platības vienību (ha)

No neiegūtiem ienākumiem jāatņem izmaiņas ražošanas izmaksās

$$\mathbf{RK\ uz\ 1\ ha} = VC \times (MP-IP) - BC \times BK \times (MP-IP) = (MP-IP) \times (VC - BC \times BK)$$

$$\mathbf{RK\ uz\ 1\ ha} = (1433-600) \times (1,70 - 0,30 \times 4,7) = 833 \times 0,29 = 241\ Ls/ha.$$

Kompensācija par visu platību

UP - kopējā vienas akvakultūras uzņēmuma atbalstam pieteiktā ūdenstilpnes platība, ha.

$$\mathbf{RK} = \mathbf{UP} \times \mathbf{RK\ uz\ 1\ ha}$$

Kopējā kompensācija vienam akvakultūras uzņēmumam

$$\mathbf{K} = \mathbf{RK} + \mathbf{PPI}$$

, kur PPI = 0,3 x RK, bet ne vairāk par 4680 LVL

Piemērs Nr.1

Akvakultūras uzņēmums ar pieteikto ūdenstilpņu platību 20 ha.

$$\mathbf{RK} = 20 \times 241 = 4\ 820\ Ls$$

$$\mathbf{K} = 4\ 820 + 4\ 820 \times 0,3 = 4\ 820 + 1\ 446 = 6\ 266\ Ls\ gadā$$

Piemērs Nr.2

⁴ Centrālās Statistikas pārvaldes dati.

Akvakultūras uzņēmums ar pieteikto ūdenstilpņu platību 500 ha.

$$\mathbf{RK} = 500 \times 241 = 120\,500 \text{ Ls}$$

$$\mathbf{K} = 120\,500 + 4\,680 = 125\,180 \text{ Ls gadā}$$

Maksimālais atbalsta apjoms

Lai nodrošinātu akvakultūras dzīvnieku nozares turpmāko attīstību, Pakalpojuma sniedzējs ierosina noteikt maksimālo atbalsta apjomu, piesaistot to akvakultūras uzņēmuma apgrozījumam. Proti, noteikt, ka atbalsta maksājums nevar būt lielāks par akvakultūra uzņēmuma iepriekšēja gada saimnieciskās darbības gada apgrozījumu:

$$\mathbf{K} \leq \mathbf{AU} \text{ apgroz.}$$

Šādā veidā platību maksājums veicinātu akvakultūras uzņēmumus attīstīties tālāk, ievērojot pasākuma ietvaros noteikto maksimāli pieļaujamo akvakultūras dzīvnieku blīvumu katrā audzēšanas ūdenstilpnē (600 kg/ha), nevis samazināt ražošanas apjomus, pietuvojoties pasākuma ietvaros noteikto minimāli pieļaujamo akvakultūras dzīvnieku blīvumu katrā audzēšanas ūdenstilpnē (120 kg/ha).

Piemēram, akvakultūras uzņēmums ar pieteikto ūdenstilpņu platību 20 ha un gada apgrozījumu 5 000 Ls, varēs saņemt tikai maksimālo atbalsta apjomu, un gadījumā, ja nākamgad tas sasniegs 7 000 Ls apgrozījumu, tad varēs saņemt platību maksājumu 6 266 Ls apmērā.

Piemērojamie koeficienti

Ņemot vērā, ka aprēķini veikti balstoties uz 2007.gada datiem, taču atbalsts tiek sniegts no 2009. līdz 2013. gadam, tad aprēķinātās kompensācijas apmērs neatbilst reālajiem ienākumu ierobežojumiem, ko akvakultūras uzņēmums izjutīs, īpaši uz atbalsta perioda beigām.

Pakalpojuma sniedzējs ierosina izvērtēt un īstenot vienu no šādām iespējām:

1. Katru atbalsta izmaksāšanas gadu indeksēt kompensācijas apjomu balstoties uz Centrālās statistikas pārvaldes publicētajiem datiem par ražošanas sadārdzinājumu;
2. Ja indeksācija nav iespējama, tad iepriekš aprēķinātajai kompensācijai piemērot atbilstošu sadārdzinājuma prognozi uz visu piecu gadu periodu.

**SIA Nākotnes enerģija
valdes loceklis**

/Imants Zaremba/